

opisanih šest postaj: Muzej na prostem Rogatec, Minoritski samostan Olimje, Hiša vin Emino, Imenska Gorca, Podsreda ter Levstikov mlin.

Četrty opis z naslovom »Dravinjska dolina in Dežela učnih poligonov« avtorice Ane Vovk Korže nas podrobno seznanj z učnimi poligoni za ekoremediacije, permakulturno pridelovanje hrane s poudarkom na samooskrbi in sonaravno življenje nasploh, obiščemo samostan v Studenicah in spoznamo njegovo zanimivo zgodovino, občudujemo pa lahko tudi uspešno lokalno turistično pobudo. Podrobneje je opisanih pet postaj: Poljčane – Razvojni center narave, Studenice, Križeča vas, Dole – učni poligon za samooskrbo ter Modraže – učni poligon za ekoremediacije.

Peti opis z naslovom »Zahodno Goričko in njegov turistični potencial« avtorice Martine Košar nas popelje po skrajnem severovzhodnem delu države in podrobneje seznanj z našo najbolj razvojno zaostalo pokrajino Goričkim, kjer se prepustimo številnim pobudam, ki jo usmerjajo na pot uspešne turistične destinacije. Podrobneje je opisanih sedem postaj: Slatinski vrelec Nuskova, PGD Serdica, Sotinski breg, Sotina – podjetje Dajč, Serdica – Čebelji gradič, Beli križ in Grad.

Šesti opis z naslovom »Pivka in njena vojaška zgodovina« avtorja Matjaža Ravbarja opisuje pivški muzejski sprehod skozi polpreteklo zgodovino orožja, ki so ga vojskujoče se strani uporabljale na območju Slovenije, dotika pa se tudi fenomena presihajočih jezer na Pivki. Podrobneje so opisane tri postaje: Ekomuzej Pivških presihajočih jezer v Slovenski vasi, »Štacuna« v Pivki ter Park vojaške zgodovine v Pivki.

Sedmi, zadnji opis z naslovom »Nekaj geomorfoloških posebnosti slovenske Sive Istre« avtorjev Matije Zorna, Mihe Stauta in Gregorja Kovačiča nas popelje po flišni slovenski Istri. Seznanj nas z manj znanimi kraškimi pojavi na flišu in meritvami tamkajšnje erozije. Podrobneje so opisane štiri postaje: Brezovica pri Gradinu, Strane pri Rokavcih, od Škrilin do Mrtveca in Izola.

Učitelji geografije lahko iz vodnika črpajo ideje za izvedbo ekskurzij v lastni režiji, drugi pa se lahko podrobno seznanjjo še z nekaterimi slovenskimi pokrajinami. V opisih so navedene priporočljive točke za postanke in temeljiteje ogleda.

Primož Pipan

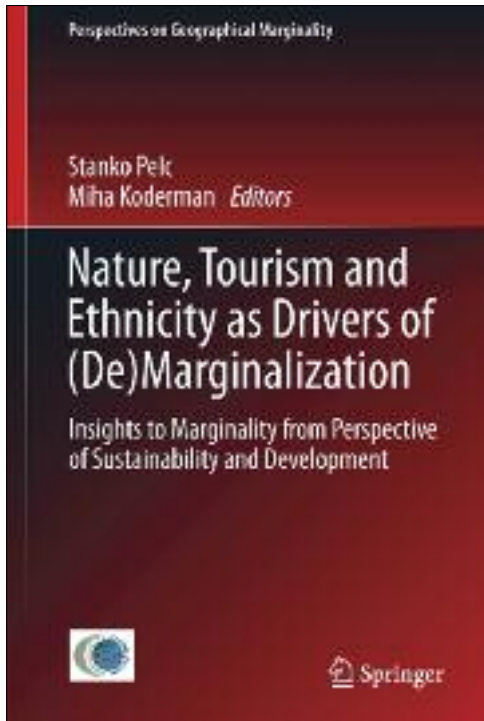
**Stanko Pelc, Miha Koderman (urednika):**

**Nature, Tourism and Ethnicity as Drivers of (De)Marginalization: Insights to Marginality from Perspective of Sustainability and Development**

Cham 2018: Springer International Publishing, 341 strani, ISBN 978-3-319-59001-1 (tiskana različica); 978-3-319-59002-8 (elektronski vir)

V slovenski geografiji smo lahko ponosni, da smo na določenih raziskovalnih področjih, kot je geografija marginalnosti, na samem vrhu. To dokazuje tudi knjiga, ki je izšla pri priznani tuji založbi in sta jo uredila slovenska geografa Stanko Pelc in Miha Koderman iz Univerze na Primorskem. Omenjena monografija je tretja v vrsti iz knjižne zbirke »Vidiki geografske marginalnosti« (*Perspectives on Geographical Marginality*). Sestavlja jo 22 poglavij, ki jih je napisalo 28 avtorjev iz celotnega sveta. Poglavja so razvrščena v štiri tematske razdelke: narava kot družbeni dejavnik marginalizacije, turizem kot razvojna priložnost marginalnih območij, etnične skupine med marginalnostjo in vključenostjo ter možni dejavniki marginalizacije iz različnih pogledov.

Vsi prispevki v knjigi naslavljajo marginalnost v luči trajnostnega razvoja. Urednika namreč v uvodniku razmišljata, da je netrajnostni razvoj, ki je izrazito usmerjen h kratkoročnim ekonomskim ciljem, pomemben dejavnik marginalizacije območij. Ne zgolj zaradi okoljskih vidikov netrajnostnega razvoja na marginalizacijo, ampak tudi zaradi »netrajnostnih« poslovnih praks, ki v razvitejšem svetu ustvarjajo brezposlenost in socialne probleme, v manj razvitem pa izkoriščanje slabo plačane delovne sile ter okoljske probleme. Marginalnost in trajnostni razvoj sta temi, ki sta povezani in ki zagotovo v preteklosti nista bili dovolj raziskani. Hkrati pa tudi ugotavljata, da je marginalnost pojav, ki se lahko izkazuje večra-



vensko: tudi najbolj središčne in ekonomsko uspešne regije imajo lahko območja, kjer se določene skupine zaradi različnih dejavnikov ali procesov počutijo izključene in marginalizirane.

V knjigi je torej 22 poglavij, ki se tako ali drugače dotikajo omenjene tematike. Na podlagi povsem subjektivnega izbora bi rad omenil slovenske avtorje posameznih poglavij. Igor Žiberna je raziskal spremembe rabe zemljišč v Svečinskih Goricah in jih skušal povezati z marginalizacijo ter neugodnimi družbenogeografskimi dejavniki tega dela Slovenije. Matija Zorn je raziskal naravne nesreče v manj razvitih državah sveta. Zanimive so zlasti njegove primerjave med bolj in manj razvitimi državami in kako so slednje bolj podvržene večjim »izgubam« zaradi naravnih nesreč. Urška Trček in Miha Koderman sta raziskala vlogo turizma v občini Bovec in ugotovila, kako pomembna je lahko infrastrukturna pomanjkljivost, kot je na primer neobratovanje smučarske žičnice, na razvoj majhne lokalne skupnosti. Alenka Jenko Spreizer je raziskala družbeno-prostorsko segregacijo romske skupnosti v naselju Loke in prišla do zanimivih ugotovitev, kako lahko upravno-zakonodajni aparat marginalizira točno določeno etnično skupnost. Jernej Zupančič opisuje splošen položaj romske skupnosti v Sloveniji in ponuja korake za demarginalizacijo romskih naselij, ki obsegajo kar 400 km<sup>2</sup> in imajo 8000 prebivalcev. Janez Nared ponuja zanimiv vpogled v to, kako so pretekle prostorske politike vplivale na perifernost in centralnost v Sloveniji. Analiza centralnih krajev kaže, da so periferna naselja v Sloveniji običajno nadpovprečno opremljena z javnimi funkcijami. Katja Vintar Mally je v slovenskih statističnih regijah analizirala indikatorje trajnostnega regionalnega razvoja. Zanimiva je njena končna ugotovitev, da kakovost življenja ne opredeljujejo zgolj klasični družbenoekonomski kazalniki, ampak tudi visoka kakovost bivalnega okolja, ekosistemske storitve in drugi okoljski vidiki.

Urednika knjige v sklepnem poglavju ugotavljata, da je marginalnost kompleksen pojav z raznovrstnimi vzroki. Knjiga nudi izjemno raznovrstnost pogledov na pojav marginalizacije od naravnogeografskih do družbenih in upravno-političnih vzrokov. To lahko izpostavimo kot prednost

te knjige, saj so opisani zares raznoliki primeri – zasledimo namreč nam manj domače, a zelo zanimive primere marginalizacije od Bangladeša do Šri Lanke. Hkrati pa je to tudi slabost te knjige, saj je zaradi raznovrstnost primerov in metodoloških pristopov bolj zbirka unikatnih primerov (*case studies*), brez pomembnejših stičnih točk. V bodoče bi bilo zanimivo brati tudi prispevke o dejavnikih »demarginalizacije«, saj je turizem, edini posebej izpostavljen razvojni dejavnik v tej knjigi, že precej »utrujen« koncept. Kljub temu pa je knjiga prepričljivo interdisciplinarno delo. Prepričljivo tudi zato, ker jasno kaže, da je koncept marginalnosti nekaj kar zadeva vse geografske veje – od fizične, humane, ekonomske, urbane in drugih vej.

David Bole